

Teataja

Eestikeelne väljaanne

Õigusaktid

62. aastakäik

12. juuni 2019

Sisukord

I Seadusandlikud aktid

DIREKTIIVID

★ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2019/904, 5. juuni 2019, teatavate plasttoodete keskkonnamõju vähendamise kohta ⁽¹⁾ 1

⁽¹⁾ EMPs kohaldatav tekst

I

(Seadusandlikud aktid)

DIREKTIIVID

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV (EL) 2019/904,

5. juuni 2019,

teatavate plasttoodete keskkonnamõju vähendamise kohta

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 192 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust, ⁽¹⁾

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust, ⁽²⁾

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt ⁽³⁾

ning arvestades järgmist:

- (1) Plasti suure funktsionaalsuse ja suhteliselt madala hinna tõttu leidub seda materjali meie igapäevaelus üha enam. Samal ajal kui plastil on majanduses kasulik roll ja olulisi rakendusvõimalusi paljudes sektorites, tähendab selle järjest suurenev kasutamine lühikese kasutusajaga toodetes, mis ei ole mõeldud korduskasutamiseks või kulutõhusaks ringlussevõtuks, et sellega seotud tootmis- ja tarbimismudelid on muutunud üha vähem tõhusaks ja üha lineaarsemaks. Pidades silmas ringmajanduse tegevuskava, mis on avaldatud komisjoni 2. detsembri 2015. aasta teatises „Eli ringmajanduse loomise tegevuskava“, jõudis komisjon seepärast oma 16. jaanuari 2018. aasta teatise „Euroopa strateegia plasti kohta ringmajanduses“ avaldatud Euroopa plastistrateegias järeldusele, et plastjätmetekke pideva kasvu ja plastjätmete sattumisega loodusesse, eelkõige merekeskkonda, tuleb tegeleda, et muuta plasti olelusring ringluspõhiseks. Euroopa plastistrateegia on samm sellise ringmajanduse loomise suunas, milles plasti ja plasttoodete kavandamises ja tootmises võetakse täielikult arvesse korduskasutamise, parandamise ja ringlussevõtu vajadusi ning töötatakse välja ja edendatakse säästvamaid materjale. Et tõhusalt vähendada teatavate plasttoodete märkimisväärset negatiivset mõju keskkonnale, tervisele ja majandusele, on vaja luua konkreetne õigusraamistik.
- (2) Käesoleva direktiiviga edendatakse ringmajanduse lähenemisviise, mille prioriteet on säästvad ja mittetoksilised korduskasutatavad tooted ja korduskasutamise süsteemid ühekordekselt kasutatavate toodete asemel, ja selle eesmärk on eeskätt vähendada tekkivate jätmete koguseid. Selline jätmetekke vältimine on Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2008/98/EÜ ⁽⁴⁾ sätestatud jäätmehierarhia esimene eesmärk. Käesolev direktiiv aitab saavutada Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni (ÜRO) Peaassamblee poolt 25. septembril 2015 vastu võetud kestliku arengu

⁽¹⁾ ELT C 62, 15.2.2019, lk 207.

⁽²⁾ ELT C 461, 21.12.2018, lk 210.

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi 27. märtsi 2019. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu 21. mai 2019. aasta otsus.

⁽⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. novembri 2008. aasta direktiiv 2008/98/EÜ, mis käsitleb jäätmeid ja millega tunnistatakse kehtetuks teatud direktiivid (ELT L 312, 22.11.2008, lk 3).

tegevuskava aastani 2030 raames ÜRO kestliku arengu 12. eesmärgi tagada säästev tarbimine ja tootmine. Toodete ja materjalide väärtuse võimalikult pikaajaline säilitamine ja jäätmetekke vähendamine võib muuta liidu majanduse konkurentsivõimelisemaks ja vastupidavamaks ning vähendada samal ajal väärtuslikele ressurssidele ja keskkonnale avaldatavat survet.

- (3) Mereprügi on piiriülene ja üha suurem üleilmne probleem. Mereprügi vähendamine on peamine meede ÜRO kestliku arengu 14. eesmärgi saavutamiseks, mille kohaselt tuleb kestliku arengu saavutamiseks kaitsta ja kasutada säästvalt ookeane, meresid ja mere elusressursse. Liit peab täitma oma osa mereprügi tekke vältimisel ja selle vähendamisel ning seadma eesmärgiks olla maailmas standardite kehtestaja. Seoses sellega teeb liit kooskõlastatud meetmete edendamiseks partneritega koostööd paljudes rahvusvahelistes foorumites, nagu G20, G7 ja ÜRO, ning käesolev direktiiv on osa liidu jõupingutustest selles valdkonnas. Nende jõupingutuste edukuse tagamisel on oluline, et plastjäätmete eksport liidust ei põhjustaks mereprügi koguse suurenemist mujal.
- (4) Kooskõlas Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni 10. detsembri 1982. aasta mereõiguse konventsiooniga (UNCLOS),⁽⁵⁾ jäätmete ja muude ainete kaadamisest põhjustatud merereostuse vältimise 29. detsembri 1972. aasta konventsiooniga („Londoni konventsioon“) ja selle 1996. aasta protokolliga („Londoni protokoll“), 1978. aasta protokolliga muudetud rahvusvahelise laevade põhjustatava merereostuse vältimise 1973. aasta konventsiooni (MARPOL) V lisaga, ohtlike jäätmete riikidevahelise veo ja nende kõrvaldamise kontrolli 22. märtsi 1989. aasta Baseli konventsiooniga⁽⁶⁾ ning liidu jäätmeõigusaktidega, nimelt direktiivi 2008/98/EÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2000/59/EÜ,⁽⁷⁾ peavad liikmesriigid tagama keskkonnahoidliku jäätmekäitluse, et vältida ja vähendada nii mere- kui ka maismaa-allikatest pärit mereprügi. Liidu veealaste õigusaktide, nimelt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivide 2000/60/EÜ⁽⁸⁾ ja 2008/56/EÜ⁽⁹⁾ kohaselt on liikmesriigid samuti kohustatud tegelema mereprügi probleemiga, kui see takistab merevee hea keskkonnaseisundi saavutamist, panustades sealhulgas ÜRO kestliku arengu 14. eesmärgi täitmisse.
- (5) 80–85 % mereprügist, mida mõeldakse rannast leitud prügiesemete arvuna, moodustab liidus plast, millest 50 % on ühekordselt kasutatavad plastesemed ja 27 % kalandusega seotud esemed. Ühekordselt kasutatavate plasttoodete hulka kuuluvad mitmesugused kiire käibega tarbekaubad, mis visatakse pärast ühekordset otstarbekohast kasutamist ära, mida võetakse harva ringlusse ja mis tekitavad prügi. Märkimisväärset osa turule lastud kalapüügivahenditest ei koguta pärast kasutamist nende edasiseks käitlemiseks kokku. Seetõttu on ühekordselt kasutatavad plasttooted ja plasti sisaldavad kalapüügivahendid väga suur probleem, sest need tekitavad mereprügi, kujutavad endast tõsist riski mereökosüsteemidele, bioloogilisele mitmekesisusele ja inimeste tervisele ning kahjustavad turismi, kalandust ja laevandust.
- (6) Nõuetekohane jäätmekäitlus on kogu prügi, sealhulgas mereprügi tekke vältimiseks jätkuvalt hädavajalik. Kehtivate liidu õigusaktidega, nimelt direktiividega 2008/98/EÜ, 2000/59/EÜ, 2000/60/EÜ ja 2008/56/EÜ ning nõukogu määrusega (EÜ) nr 1224/2009,⁽¹⁰⁾ ja poliitikavahenditega on ette nähtud teatavad reguleerivad meetmed mereprügi probleemiga tegelemiseks. Eelkõige plastjäätmete suhtes kohaldatakse selliseid liidu üldisi jäätmekäitlusmeetmeid ja sihtmäärasid nagu plastpakendijäätmete ringlussevõtu sihtmäär, mis on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 94/62/EÜ,⁽¹¹⁾ ning Euroopa plastistrateegia eesmärk, millega püütakse tagada, et aastaks 2030 on kõik liidu turule lastud plastpakendid korduskasutatavad või hõlpsasti ringlusse võetavad. Kõnealuste meetmete mõju mereprügi vähendamisele ei ole aga piisav ning eri riikides on mereprügi vältimiseks ja vähendamiseks võetavate meetmete ulatus ja ambitsioonitase erinevad. Lisaks võivad mõned neist meetmetest, eelkõige ühekordselt kasutatavate plasttoodete turustamise piirangud, tekitada kaubandustõkkeid ja moonutada konkurentsi liidus.

⁽⁵⁾ EÜT L 179, 23.6.1998, lk 3.

⁽⁶⁾ EÜT L 39, 16.2.1993, lk 3.

⁽⁷⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. novembri 2000. aasta direktiiv 2000/59/EÜ laevaheitmete ja lastijäätmete vastuvõtmise seadmete kohta sadamates (EÜT L 332, 28.12.2000, lk 81).

⁽⁸⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2000. aasta direktiiv 2000/60/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse veepoliitika alane tegevusraamistik (EÜT L 327, 22.12.2000, lk 1).

⁽⁹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. juuni 2008. aasta direktiiv 2008/56/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse merekeskkonnapoliitika-alane tegevusraamistik (merestrateegia raamdirektiiv) (ELT L 164, 25.6.2008, lk 19).

⁽¹⁰⁾ Nõukogu 20. novembri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 1224/2009, millega luuakse liidu kontrollisüsteem ühise kalanduspoliitika eeskirjade järgimise tagamiseks, muudetakse määrusi (EÜ) nr 847/96, (EÜ) nr 2371/2002, (EÜ) nr 811/2004, (EÜ) nr 768/2005, (EÜ) nr 2115/2005, (EÜ) nr 2166/2005, (EÜ) nr 388/2006, (EÜ) nr 509/2007, (EÜ) nr 676/2007, (EÜ) nr 1098/2007, (EÜ) nr 1300/2008, (EÜ) nr 1342/2008 ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EMÜ) nr 2847/93, (EÜ) nr 1627/94 ja (EÜ) nr 1966/2006 (ELT L 343, 22.12.2009, lk 1).

⁽¹¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. detsembri 1994. aasta direktiiv 94/62/EÜ pakendite ja pakendijäätmete kohta (EÜT L 365, 31.12.1994, lk 10).

- (7) Et suunata jõupingutused sinna, kus neid kõige rohkem vajatakse, peaks käesolev direktiiv hõlmama üksnes selliseid ühekordselt kasutatavaid plasttooteid, mida leitakse liidu randadest kõige enam, ning samuti plasti sisaldavaid kalapüügivahendeid ja oksüdantide toimet lagunevast plastist valmistatud tooteid. Käesoleva direktiivi kohaste meetmetega hõlmatud ühekordselt kasutatavad plasttooted moodustavad hinnanguliselt umbes 86 % liidu randadest leitud ühekordselt kasutatavatest plastesemetest. Käesolev direktiiv ei peaks hõlmama klaasist ja metallist joogipakendeid, kuna need ei kuulu liidu randadest kõige enam leitavate ühekordselt kasutatavate plasttoodete hulka.
- (8) Mikroplast ei kuulu otseselt käesoleva direktiivi kohaldamisalasse, kuid see tekitab mereprügi ja seepärast peaks liit nimetatud probleemiga tegelemiseks võtma vastu tervikliku lähenemisviisi. Liit peaks ergutama kõiki tootjaid rangelt piirama mikroplasti sisaldust oma toodete koostises.
- (9) Maismaareostus ja pinnase saastumine, mida põhjustavad suuremad plastist esemed ja neist pärinevad tükid või mikroplast, võib olla ulatuslik ja selline plast võib sattuda ka merekeskkonda.
- (10) Käesolev direktiiv on direktiivide 94/62/EÜ ja 2008/98/EÜ suhtes *lex specialis*. Kui nimetatud direktiivid ja käesolev direktiiv on omavahel vastuolus, peaks käesolev direktiiv olema oma kohaldamisala piires ülimuslik. Nii on see toodete turulelaskmise piirangute puhul. Käesolev direktiiv täiendab direktiive 94/62/EÜ ja 2008/98/EÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/40/EL⁽¹²⁾ eelkõige tarbimise vähendamise meetmete, toodetele esitatavate nõuete, märgistusnõuete ja laiendatud tootjavastutuse osas.
- (11) Ühekordselt kasutatavad plasttooted võivad olla valmistatud mitmesugustest plastidest. Tavaliselt määratletakse plast polümeerse materjalina, millele võib olla lisatud lisaaineid. Nimetatud määratlus hõlmaks aga teatavaid looduslikke polümeere. Käesolev direktiiv ei peaks hõlmama Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1907/2006⁽¹³⁾ artikli 3 punktis 40 sätestatud „keemiliselt modifitseerimata aine“ määratlusele vastavaid modifitseerimata looduslikke polümeere, sest neid esineb keskkonnas looduslikult. Seepärast tuleks käesoleva direktiivi kohaldamisel määruse (EÜ) nr 1907/2006 artikli 3 punkti 5 kohast polümeeri määratlust kohandada ja võtta kasutusele eraldi määratlus. Modifitseeritud looduslikest polümeeridest või biopõhistest, fossiilsetest või sünteesitud lähteainetest toodetud plasti looduslikult ei esine ja seetõttu tuleks seda reguleerida käesolevas direktiivis. Kohandatud plastimääratlus peaks seega hõlmama polümeeripõhiseid kummitooteid ning biopõhist ja biolagunevat plasti, olenemata sellest, kas need on saadud biomassist või peaksid aja jooksul biolagunema. Käesolev direktiiv ei peaks reguleerima värve, tinti ega liimained ning seega ei peaks kõnealune määratlus neid polümeerseid materjale hõlmama.
- (12) Käesoleva direktiivi kohaldamisala selgeks kindlaksmääramiseks tuleks määratleda ühekordselt kasutatava plasttoote mõiste. Määratlus ei peaks hõlmama selliseid turule lastud plasttooteid, mis on kavandatud ja valmistatud nii, et neid saab nende olelusringi jooksul kasutada mitu korda, mida täidetakse uuesti või korduskasutatakse samal eesmärgil, milleks need kavandati. Ühekordselt kasutatavad plasttooted on tavaliselt ette nähtud kasutamiseks ainult ühel korral või lühikese aja enne seda, kui need kõrvaldatakse. Isikliku hügieeni tarbeks ja kodumajapidamises kasutamiseks ette nähtud niisutatud pühkepaberid peaksid kuuluma käesoleva direktiivi kohaldamisalasse, samal ajal kui tööstuses kasutatavad niisutatud pühkepaberid peaksid sellest välja jääma. Selle täpsustamiseks, kas toodet tuleks pidada käesoleva direktiivi kohaldamisel ühekordselt kasutatavaks plasttooteks, peaks komisjon töötama välja suunised ühekordselt kasutatavate plasttoodete kohta. Võttes arvesse käesolevas direktiivis esitatud kriteeriume, on toidupakendid, mida tuleb käesoleva direktiivi kohaldamisel pidada ühekordselt kasutatavateks plasttoodeteks, näiteks kiirtoidupakendid või külma või kuuma toitu sisaldavad toidu-, võileiva-, vrapi- või salatikarbid või pakendid, mis sisaldavad värsket või töödeldud toitu, mis ei vaja edasist valmistamist, näiteks puuviljad, köögiviljad või magustoidud. Toidupakendid, mida ei tule käesoleva direktiivi kohaldamisel pidada ühekordselt kasutatavateks plasttoodeteks, on näiteks kuivtoidu- või külmaltp müüdava edasist valmistamisel eeldava toidu pakendid, rohkem kui ühe inimese portsjonit sisaldavad toidupakendid või ühe inimese portsjonit sisaldavad toidupakendid, mida müüakse rohkem kui ühe kaupa.

⁽¹²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 3. aprilli 2014. aasta direktiiv 2014/40/EL tubaka- ja seonduvate toodete tootmist, esitlemist ja müüki käsitlevate liikmesriikide õigus- ja haldusnormide ühtlustamise kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2001/37/EÜ (ELT L 127, 29.4.2014, lk 1).

⁽¹³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1907/2006, mis käsitleb kemikaalide registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja piiramist (REACH) ning millega asutatakse Euroopa Kemikaaliamet, muudetakse direktiivi 1999/45/EÜ ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EMÜ) nr 793/93 ja komisjoni määrus (EÜ) nr 1488/94 ning samuti nõukogu direktiiv 76/769/EMÜ ja komisjoni direktiivid 91/155/EMÜ, 93/67/EMÜ, 93/105/EÜ ja 2000/21/EÜ (ELT L 396, 30.12.2006, lk 1).

Joogipakendid, mida tuleb pidada ühekordselt kasutatavateks plasttoodeteks, on näiteks joogipudelid või komposiitjoogipakendid, mida kasutatakse õlle, veini, vee, karastusjookide, mahlade ja nektarite, lahustuvate joogipulbrite või piima jaoks, ent mitte joogitopsid, kuna need on käesoleva direktiivi kohaldamisel ühekordsete plasttoodete eraldi kategooria. Kuna klaasist ja metallist joogipakendid ei kuulu liidu randadest kõige enam leitavate ühekordselt kasutatavate plasttoodete hulka, ei peaks need kuuluma käesoleva direktiivi kohaldamisalasse. Komisjon peaks aga käesoleva direktiivi läbivaatamisel hindama vajadust hõlmata muu hulgas klaasist ja metallist joogipakendite plastkorgid ja -kaaned.

- (13) Käesoleva direktiiviga reguleeritavate ühekordselt kasutatavate plasttoodete suhtes tuleks kohaldada üht või mitut meetet, sõltuvalt mitmesugustest teguritest, nagu sobivate ja säästvamate alternatiivide kättesaadavus, tarbimisharjumuste muutmise võimalikkus ning see, millises ulatuses need tooted on kehtivate liidu õigusaktidega juba hõlmatud.
- (14) Teatavate ühekordselt kasutatavate plasttoodete puhul ei ole sobivad ja säästvamad alternatiivid veel kättesaadavad ning eeldatakse, et enamike selliste ühekordselt kasutatavate plasttoodete tarbimine suureneb. Selle suundumuse ümberpööramiseks ja säästvamate lahenduste edendamiseks peaksid liikmesriigid võtma vajalikud meetmed, näiteks kehtestades riiklikud tarbimise vähendamise sihtmäärad selliste toodete tarbimise ambitsioonikaks ja püsivaks vähendamiseks, kahjustamata samas toiduhügieeni ja -ohutust, häid hügieenitavasid, häid tootmistavasid, tarbijate teavitamist või Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrustes (EÜ) nr 178/2002, ⁽¹⁴⁾ (EÜ) nr 852/2004 ⁽¹⁵⁾ ning (EÜ) nr 1935/2004 ⁽¹⁶⁾ ning muudes asjakohastes õigusaktides, mis on seotud toiduohutuse, -hügieeni ja -märgistamisega, sätestatud jälgitavusnõudeid. Liikmesriikide meetmed peaksid olema võimalikult ambitsioonikad ja ajendama üha suureneva tarbimise suundumust olulisel määral ümber pöörama ning tooma kaasa tarbimise mõõdetava kvantitatiivse vähenemise. Kõnealustes meetmetes tuleks arvesse võtta toodete mõju kogu nende olemusringi jooksul, ka siis, kui need leitakse merekeskkonnast, ning juhendada jäätmehierarhiast.

Kui liikmesriigid otsustavad täita kõnealust kohustust turustuspiirangute kaudu, peaksid nad tagama, et sellised piirangud on proportsionaalsed ja mittediskrimineerivad. Liikmesriigid peaksid ergutama selliste toodete kasutamist, mis sobivad mitmekordseks kasutamiseks ning mida saab pärast jäätme muutmist korduskasutamiseks ette valmistada ja ringlusse võtta.

- (15) Muude ühekordselt kasutatavate plasttoodete puhul on aga kergesti kättesaadavad sobivad ja säästvamad alternatiivid, mis on ühtlasi taskukohase hinnaga. Et piirata kõnealuste ühekordselt kasutatavate plasttoodete negatiivset keskkonnamõju, peaksid liikmesriigid olema kohustatud keelama nende toodete turule laskmise. Sellega edendatakse kergesti kättesaadavate ja säästvamate alternatiivide kasutamist ning innovaatilisi lahendusi säästvamate ärimudelite kasutuselevõtuks, alternatiivsete materjalide korduskasutamiseks ja materjalide asendamiseks. Käesolevas direktiivis kehtestatud turule laskmise piirangud peaksid hõlmama ka oksüdantide toimel lagunevast plastist tooteid, kuna see plastiliik ei biolagune nõuetekohaselt ja põhjustab seega mikroplastireostust keskkonnas, ei ole kompostitav, kahjustab tavaplasti ringlussevõttu ega too tõendatud keskkonnakasu. Arvestades vahtpolüstüreenprügi suurt esinemist merekeskkonnas ning alternatiivide kättesaadavust, tuleks piirata ka vahtpolüstüreenist valmistatud ühekordselt kasutatavate toidu- ja joogipakendite ning joogitopside kasutamist.
- (16) Plasti sisaldavad tubakatoodete filtrid on liidu randadest kõige enam leitavate ühekordsete plastesemete hulgas teisel kohal. On vaja vähendada tohutut keskkonnamõju, mida põhjustavad plasti sisaldava filtriga tubakatoodete tarbimisel otse keskkonda visatud jäätmed. Innovatsioon ja tootearendus peaksid pakkuma plasti sisaldavate filtrite kasutuskõlblikke alternatiive ning seda tuleb kiirendada. Tubakatoodete puhul kasutatavad laiendatud tootjavastutuse süsteemid peaksid samuti soodustama innovatsiooni, mille käigus töötatakse välja plasti sisaldavate tubakatoodete filtrite säästvad alternatiivid. Liikmesriigid peaksid edendama mitmesuguseid meetmeid, et vähendada plasti sisaldava filtriga tubakatoodete tarbimisel prügi teket.

⁽¹⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. jaanuari 2002. aasta määrus (EÜ) nr 178/2002, millega sätestatakse toidualaste õigusnormide üldised põhimõtted ja nõuded, asutatakse Euroopa Toiduohutusamet ja kehtestatakse toidu ohutusega seotud menetlused (EÜT L 31, 1.2.2002, lk 1).

⁽¹⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määrus (EÜ) nr 852/2004 toiduainete hügieeni kohta (ELT L 139, 30.4.2004, lk 1).

⁽¹⁶⁾ Euroopa parlamendi ja nõukogu 27. oktoobri 2004. aasta määrus (EÜ) nr 1935/2004 toiduga kokkupuutumiseks ettenähtud materjalide ja esemete kohta, millega tunnistatakse kehtetuks direktiivid 80/590/EMÜ ja 89/109/EMÜ (ELT L 338 13.11.2004, lk 4).

- (17) Ühed kõige enam liidu randadest leitud ühekordselt kasutatavad plastesemed on joogipakendite plastist valmistatud korgid ja -kaaned. Seetõttu tuleks joogipakendeid, mis on ühekordselt kasutatavad plasttooted, lubada turule lasta üksnes siis, kui need vastavad konkreetsetele tootedisaini nõuetele, mis vähendavad oluliselt joogipakendite plastist korkide ja kaante keskkonda sattumist. Selliste joogipakendite suhtes, mis on nii ühekordselt kasutatavad plasttooted kui ka pakendid, kohaldatakse seda nõuet lisaks direktiivi 94/62/EÜ II lisas sätestatud olulistele nõuetele pakendi koostise, kordus- ja taaskasutatavuse, sealhulgas ringlussevõetavuse kohta.

Et hõlbustada tootedisaini alase nõude järgimist ning tagada siseturu tõrgeteta toimimine, on vaja töötada välja harmoneeritud standard, mis võetakse vastu kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 1025/2012, ⁽¹⁷⁾ ning selle standardi järgimise korral peaks olema võimalik eeldada, et kõnealused nõuded on täidetud. Käesoleva direktiivi tõhusa rakendamise tagamiseks on seepärast äärmiselt tähtis töötada õigeaegselt välja harmoneeritud standard. Tuleks ette näha piisav aeg harmoneeritud standardi väljatöötamiseks ja selleks, et võimaldada tootjatel kohandada oma tootmisahelaid vastavalt tootedisaini nõudele. Plasti ringkasutuse tagamiseks on vaja edendada ringlusse võetud materjalide kasutuselevõtmist turul. Seepärast on asjakohane kehtestada nõuded, millega nähakse ette ringlusse võetud plasti kohustuslik minimaalne sisaldus joogipudelites.

- (18) Plasttoodete valmistamisel tuleks arvesse võtta kogu nende olulusringi. Plasttoodete kavandamisel tuleks alati võtta arvesse tootmis- ja kasutusetappi ning toote korduvkasutatavust ja ringlussevõetavust. Direktiivi 94/62/EÜ artikli 9 lõike 5 kohase läbivaatamise raames peaks komisjon võtma olulusringi hindamise alusel arvesse eri pakendamismaterjalide, sealhulgas komposiitmaterjalide vastavaid omadusi, pöörates erilist tähelepanu jäätmetekke vältimisele ja ringmajandusest lähtuvale kavandamisele.
- (19) Naiste tervise huvides tuleks vältida ohtlike keemiliste ainete sisaldust hügieenisidemetes, tampoonides ja tampoonide aplikaatorites. On asjakohane, et komisjon hindaks vajadust näha ette selliste ainete kasutamise täiendavad piirangud määruse (EÜ) nr 1907/2006 kohases piirangute kehtestamise menetluses.
- (20) Teatavad ühekordselt kasutatavad plasttooted satuvad keskkonda sobimatu kõrvaldamise tulemusena kanalisatsiooni või muude sobimatute kanalite kaudu. Kanalisatsiooni kaudu kõrvaldamine võib lisaks põhjustada olulist majanduslikku kahju kanalisatsioonivõrgule, ummistades pumpasid ja torusid. Kõnealustes toodetes kasutatavate materjalide omaduste ja sobivate jäätmekõrvaldamisviiside kohta on sageli väga vähe teavet. Seepärast tuleks selliste ühekordselt kasutatavate plasttoodete suhtes, mida sageli kõrvaldatakse kanalisatsiooni kaudu või muul sobimatul viisil, kohaldada märgistusnõudeid. Märgistuselt peaks tarbija saama teavet selle kohta, millised on jäätmeks muutunud toote puhul sobivad jäätmekäitluse võimalused või milliseid jäätmekõrvaldamisviise tuleb jäätmehierarhia kohaselt toote puhul vältida, samuti selle kohta, kas toode sisaldab plasti ning milline on sellega seotud prügistamise või muu sobimatu jäätmekõrvaldamisviisi negatiivne keskkonnamõju. Märgistus peaks olenevalt asjaoludest olema kas toote pakendil või otse tootel endal. Komisjonil peaks olema õigus kehtestada ühtlustatud märgistusnõuded ja märgistusnõuete kehtestamisel tuleks asjakohasel juhul katsetada kavandatud märgistust tarbijaid esindavate rühmade peal, et tagada selle tõhusus ja selge arusaadavus. Kalapüügi vahendite suhtes kohaldatakse juba määruse (EÜ) nr 1224/2009 kohaseid märgistamise nõudeid.
- (21) Seoses selliste ühekordselt kasutatavate plasttoodetega, millel ei ole kergesti kättesaadavaid sobivaid ja säästvamaid alternatiive, peaksid liikmesriigid „saastaja maksab“ põhimõtte kohaselt samuti kehtestama laiendatud tootjavastutuse süsteemid, et katta jäätmekäitluseks ja prügi koristamiseks vajalikud kulud ning sellise prügi vältimiseks ja vähendamiseks võetavate teadlikkuse suurendamise meetmetega seotud kulud. Kõnealused kulud ei tohiks ületada kulusid, mis on vajalikud nimetatud teenuste kulutõhusaks osutamiseks, ja need tuleks määrata asjaomaste osalejate vahel kindlaks läbipaistval viisil.

⁽¹⁷⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta määrus (EL) nr 1025/2012, mis käsitleb Euroopa standardimist ning millega muudetakse nõukogu direktiive 89/686/EMÜ ja 93/15/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 94/9/EÜ, 94/25/EÜ, 95/16/EÜ, 97/23/EÜ, 98/34/EÜ, 2004/22/EÜ, 2007/23/EÜ, 2009/23/EÜ ja 2009/105/EÜ ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu otsus 87/95/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus nr 1673/2006/EÜ (ELT L 316, 14.11.2012, lk 12).

- (22) Direktiivis 2008/98/EÜ on sätestatud laiendatud tootjavastutuse süsteeme käsitlevad üldised miinimumnõuded. Neid nõudeid tuleks kohaldada käesoleva direktiiviga kehtestatud laiendatud tootjavastutuse süsteemide suhtes, sõltumata sellest, kas neid rakendatakse seadusandliku aktiga või käesoleva direktiivi kohaste kokkulepetega. Teatavate nõuete asjakohasus sõltub toote omadustest. Vastavalt jäätmehierarhiale ei ole plasti sisaldava filtriga tubakatoodete, niisutatud pühkepaberite ja õhupallide liigiti kogumine nõuetekohase käitlemise tagamiseks nõutav. Sellepärast ei peaks kõnealuste toodete liigiti kogumine olema kohustuslik. Käesolevas direktiivis tuleks kehtestada laiendatud tootjavastutuse nõuded lisaks nõuetele, mis on kehtestatud direktiivis 2008/98/EÜ, näiteks nõue, et teatavate ühekordselt kasutatavate plasttoodete tootjad peavad katma prügikoristamiskulud. Samuti peaks olema võimalik katta kulud, mis on seotud taristu rajamisega tubakatoodete tarbimisel tekkivate jäätmete kogumiseks, näiteks sobilikud jäätmemahutid kohtades, kus prügistamise tõenäosus on suurem. Prügikoristamiskulude arvutamise meetodikas tuleks võtta arvesse proportsionaalsuse kaalutlusi. Halduskulude vähendamiseks peaksid liikmesriigid saama määrata prügikoristamiskulude katmiseks rahalisi toetusi, nähes ette asjakohased mitmeaastased kindlad summad.
- (23) Suure protsendi mereprügist moodustab plast, mis pärineb plasti sisaldavatest mahajäetud kalapüügivahenditest, sealhulgas kaotatud ja hüljatud kalapüügivahenditest; see näitab, et olemasolevad õigusnõuded, mis on kehtestatud määruses (EÜ) nr 1224/2009 ning direktiivides 2000/59/EÜ ja 2008/98/EÜ ei paku piisavalt stiimuleid, et sellised püügivahendid nende kogumiseks ja käitlemiseks kaldale tuua. Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) 2019/883⁽¹⁸⁾ on kehtestatud kaudsete teenustasude süsteem, millega võetakse laevadelt stiimul oma jäätmeid merre heita ning tagatakse õigus need üle anda. Seda süsteemi tuleks siiski täiendada rahaliste lisastimulitega kaluritele, et nad tooksid kasutuselt kõrvaldatud kalapüügivahendid kaldale ning väldiksid seega kaudse jäätmetasu võimalikku suurenemist. Kuna kalapüügivahendite plastosi on võimalik suures osas ringlusse võtta, peaksid liikmesriigid „saastaja maksab“ põhimõtte kohaselt kehtestama plasti sisaldavate kalapüügivahendite ja nende osade suhtes laiendatud tootjavastutuse, et tagada kasutuselt kõrvaldatud kalapüügivahendite liigiti kogumine ning rahastada nende keskkonnahoidlikku käitlemist, eelkõige ringlussevõttu.
- (24) Plasti sisaldavate kalapüügivahendite suhtes kohaldatava laiendatud tootjavastutuse raames peaksid liikmesriigid käesolevas direktiivis sätestatud aruandluskohustuste kohaselt jälgima ja hindama plasti sisaldavaid kalapüügivahendeid.
- (25) Kuigi kogu plasti sisaldav mereprügi kujutab endast riski keskkonnale ja inimeste tervisele ning sellega tuleks tegeleda, tuleks arvesse võtta ka proportsionaalsuse kaalutlusi. Seetõttu ei peaks kalureid endid ja plasti sisaldavaid kalapüügivahendeid käsitööna valmistajaid käsitama tootjatena ning neid ei peaks pidama vastutavaks laiendatud tootjavastutusega seonduvate tootja kohustuste täitmise eest.
- (26) Majanduslikud ja muud stiimulid, millega toetatakse säästvaid tarbimisvalikuid ning edendatakse vastutustundlikku tarbijakäitumist, võivad olla tõhusad vahendid käesoleva direktiivi eesmärkide saavutamiseks.
- (27) Joogipudelid, mis on ühekordselt kasutatavad plasttooted, kuuluvad liidu randadest kõige enam leitud mereprügi hulka. Selle põhjuseks on ebatõhusad liigiti kogumise süsteemid ja tarbijate vähene osalemine neis süsteemides. On vaja edendada tõhusamaid liigiti kogumise süsteeme. Seetõttu tuleks kehtestada liigiti kogumise miinimumsihtmäär seoses selliste joogipudelitega, mis on ühekordselt kasutatavad plasttooted. Kuigi jäätmete liigiti kogumise kohustus eeldab, et jäätmed eraldatakse liigi ja olemuse alusel, peaks olema võimalik koguda teatavat liiki jäätmeid koos, tingimusel et see ei takista kvaliteetset ringlussevõttu, juhindudes jäätmehierarhiast ning kooskõlas direktiivi 2008/98/EÜ artikli 10 lõikega 2 ja lõike 3 punktiga a. Liigiti kogumise sihtmäär kehtestamisel tuleks võtta aluseks liikmesriigis turule lastud ühekordselt kasutatavate plastist joogipudelite kogus või teise võimalusena liikmesriigis tekkivate ühekordselt kasutatavate plastist joogipudelite jäätmete kogus. Liikmesriigis tekkivate jäätmete koguse arvutamisel tuleks võtta nõuetekohaselt arvesse kõiki ühekordselt kasutatavate plastist joogipudelite jäätmeid, sealhulgas neid, mis on kogumissüsteemi kõrvaldamise asemel prügina maha jäetud. Liikmesriikidel peaks olema

⁽¹⁸⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/883, milles käsitletakse sadama vastuvõtuseadmeid laevajäätmete üleandmiseks ja muudetakse direktiivi 2010/65/EL ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2000/59/EÜ (ELT L 151, 7.6.2019, lk 116).

võimalik see miinimumsihtmäär saavutada nii, et kehtestatakse ühekordselt kasutatavate plastist joogipudelite liigiti kogumise sihtmäärad laiendatud tootjavastutuse süsteemide raames, luuakse tagatissüsteemid või võetakse muid meetmeid, mida nad sobilikuks peavad. See suurendab otseselt kogumismäära, parandab kogutud ja ringlusse võetava materjali kvaliteeti ning pakub seega võimalusi ringlussevõetuga tegelevatele ettevõtetele ja ringlusse võetud materjali turule. See toetab direktiivis 94/62/EÜ sätestatud pakendijätmete ringlussevõtu sihtmäärade täitmist.

- (28) Prügistamise ja muude plasti sisaldavat mereprügi tekitavate sobimatute jäätmekõrvaldamisviiside vältimiseks tuleb ühekordselt kasutatavate plasttoodete tarbijaid ja plasti sisaldavate kalapüügivahendite kasutajaid asjakohaselt teavitada korduskasutatavate alternatiivide kättesaadavusest ja korduskasutamise süsteemidest, kõige sobivamatest jäätmekäitlemisvõimalustest ja/või sellest, milliseid jäätmekõrvaldamisviise tuleb vältida, parimatest keskkonnahoidliku jäätmekäitluse tavadest ja ebasobiva kõrvaldamise keskkonnamõjust ning sellest, kui suur on teatavate ühekordselt kasutatavate plasttoodete ja kalapüügivahendite plastisisaldus ning sobimatu kõrvaldamise mõjust kanalisatsioonivõrgule. Seepärast tuleks nõuda, et liikmesriigid võtaksid teadlikkuse suurendamise meetmeid, millega tagatakse sellise teabe esitamine ühekordselt kasutatavate plasttoodete tarbijatele ja plasti sisaldavate kalapüügivahendite kasutajatele. Teave ei tohiks olla mingil juhul selline, mis innustaks tarbijat kasutama ühekordselt kasutatavaid plasttooteid. Liikmesriikidel peaks olema võimalik valida meetmed, mis on toote laadi või kasutusotstarvet arvestades kõige asjakohasemad. Ühekordselt kasutatavate plasttoodete ja plasti sisaldavate kalapüügivahendite tootjad peaksid katma teadlikkuse suurendamise meetmete kulud laiendatud tootjavastutuse kohustuse raames.
- (29) Käesoleva direktiivi eesmärk on kaitsta keskkonda ja inimeste tervist. Nagu Euroopa Kohus on korduvalt leidnud, oleks Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 288 kolmanda lõiguga direktiividele antud siduva mõjuga vastuolus, kui põhimõtteliselt välistatakse võimalus, et asjaomased isikud võiksid nõuda direktiiviga kehtestatud kohustuste täitmist. See seisukoht kehtib iseäranis sellise direktiivi puhul, mille eesmärk on hoida ära ja vähendada teatavate plasttoodete mõju veekeskkonnale.
- (30) Käesoleva direktiivi rakendamise hindamiseks on oluline jälgida mereprügi kogust liidus. Direktiivi 2008/56/EÜ kohaselt peavad liikmesriigid regulaarselt jälgima mereprügi, sealhulgas plastist mereprügi omadusi ja koguseid. Kõnealuse jälgimise andmed tuleb edastada ka komisjonile.
- (31) Liikmesriigid peaksid kehtestama karistusnormid, mida kohaldatakse käesoleva direktiivi alusel vastu võetud sätete rikkumise korral, ning võtma kõik vajalikud meetmed, et tagada kõnealuste normide rakendamine. Kehtestatud karistused peaksid olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.
- (32) Vastavalt 13. aprilli 2016 institutsioonidevahelise parema õigusloome kokkuleppe⁽¹⁹⁾ punktile 22 peaks komisjon käesolevat direktiivi hindama. Hindamine peaks põhinema käesoleva direktiivi rakendamisel saadud kogemustele ja kogutud andmetele ning direktiivide 2008/56/EÜ või 2008/98/EÜ kohaselt kogutud andmetele. Hindamise tulemusena peaks saama hinnata võimalikke täiendavaid meetmeid, sealhulgas kogu liitu hõlmavate sihtmäärade seadmist aastaks 2030 ja sellele järgnevas ajaks, ning seda, kas liidus mereprügi jälgimist silmas pidades on vaja ühekordselt kasutatavate plasttoodete loetelu sisaldav lisa läbi vaadata ning kas käesolevasse direktiivi saaks lisada muid ühekordselt kasutatavaid plasttooteid.
- (33) Selleks et tagada käesoleva direktiivi ühetaolised rakendamistingimused, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused seoses järgmisega: selliste ühekordselt kasutatavate plasttoodete aastase tarbimise arvutamise ja kontrollimise meetodika, mille tarbimise vähendamiseks on kehtestatud eesmärgid, ühekordselt kasutatavate plastist joogipudelite minimaalse ringlusse võetava materjali sihtmäärade saavutamise arvutamise ja kontrollimise eeskiri, teatavatele ühekordselt kasutatavatele plasttoodetele kinnitatava märgistuse nõuded, ühekordselt kasutatavate plasttoodete (millele on kehtestatud liigiti kogumise sihtmäärad) kogumise sihtmäärade arvutamise ja kontrollimise meetodika ning vorm andmete ja teabe esitamiseks käesoleva direktiivi rakendamise kohta. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011⁽²⁰⁾.
- (34) On asjakohane lubada liikmesriikidel rakendada käesoleva direktiivi teatavaid sätteid pädevate asutuste ja asjaomaste majandussektorite vaheliste kokkulepete abil, kui teatavad tingimused on täidetud.
- (35) Võitlus prügi vastu on pädevate asutuste, tootjate ja tarbijate ühine jõupingutus. Avaliku sektori asutused, kaasa arvatud liidu institutsioonid, peaksid teistele eeskujuna näitama.

⁽¹⁹⁾ ELT L 123, 12.5.2016, lk 1.

⁽²⁰⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

- (36) Kuna käesoleva direktiivi eesmärke, nimelt hoida ära ja vähendada teatavate ühekordselt kasutatavate plasttoodete, oksüdantide toimel lagunevast plastist valmistatud toodete ja plasti sisaldavate kalapüügivahendite mõju keskkonnale ja inimeste tervisele, edendada üleminekut ringmajandusele, sealhulgas soodustada uuenduslikke ja säästvaid ärimudeleid, tooteid ja materjale, mis omakorda aitab parandada siseturu tõhusat toimimist, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab neid meetme ulatuse ja mõju tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealusel artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

Artikkel 1

Eesmärgid

Käesoleva direktiivi eesmärgid on hoida ära ja vähendada teatavate plasttoodete mõju keskkonnale, eriti veekeskkonnale, ja inimeste tervisele, ning edendada üleminekut ringmajandusele, milles kasutatakse uuenduslikke ja säästvaid ärimudeleid, tooteid ja materjale, aidates seega samuti kaasa siseturu tõhusale toimimisele.

Artikkel 2

Kohaldamisala

1. Käesolevat direktiivi kohaldatakse lisas loetletud ühekordselt kasutatavate plasttoodete, oksüdantide toimel lagunevast plastist toodete ja plasti sisaldavate kalapüügivahendite suhtes.
2. Kui käesolev direktiiv on vastuolus direktiiviga 94/62/EÜ või 2008/98/EÜ, siis kohaldatakse käesolevat direktiivi.

Artikkel 3

Mõisted

Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) „plast“ – materjal, mis koosneb määruse (EÜ) nr 1907/2006 artikli 3 punktis 5 määratletud polümeerist, ning millele võib olla lisatud lisaaineid või muid aineid ja mis võib olla lõpptoote peamine struktuurikomponent, välja arvatud looduslikud polümeerid, mida ei ole keemiliselt modifitseeritud;
- 2) „ühekordselt kasutatav plasttoode“ – täielikult või osaliselt plastist valmistatud toode, mis ei ole kavandatud, valmistatud või turule lastud eesmärgiga see tootjale uuesti täitmiseks tagastada või seda kavandatud eesmärgil korduskasutada nii, et toode ringleks oma olelusringi jooksul mitu korda;
- 3) „oksidantide toimel lagunev plast“ – plastmaterjal, mis sisaldab lisaaineid, mis oksüdeerumise käigus lagundavad plastmaterjali mikroosakesteks või põhjustavad selle keemilise lagunemise;
- 4) „kalapüügivahend“ – ese või varustuse osa, mida kasutatakse kalanduses või vesiviljeluses mere bioloogiliste ressurside püüdmiseks või kasvatamiseks või mis ujub merepinnal ja mida kasutatakse selliste mere bioloogiliste ressurside peibutamiseks ja püüdmiseks või kasvatamiseks;
- 5) „kasutuselt kõrvaldatud kalapüügivahend“ – kalapüügivahend, mis kuulub direktiivi 2008/98/EÜ artikli 3 punkti 1 kohase jäätmete määratluse alla, sealhulgas kõik eraldi komponendid, ained või materjalid, mis kuulusid sellise kalapüügivahendi juurde või külge siis, kui see jäeti maha, sealhulgas kaotati või hüljati;
- 6) „turule laskmine“ – toote esmakordne liikmesriigi turul kättesaadavaks tegemine;

- 7) „turul kättesaadavaks tegemine“ – toote tasu eest või tasuta tarnimine liikmesriigi turule kaubandustegevuse käigus kas turustamiseks, tarbimiseks või kasutamiseks;
- 8) „harmoneeritud standard“ – määruse (EL) nr 1025/2012 artikli 2 lõike 1 alapunktis c määratletud harmoneeritud standard;
- 9) „jätmed“ – direktiivi 2008/98/EÜ artikli 3 punktis 1 määratletud jätmed;
- 10) „laiendatud tootjavastutuse süsteem“ – direktiivi 2008/98/EÜ artikli 3 punktis 21 määratletud tootja laiendatud vastutuse süsteem;
- 11) „tootja“:
 - a) liikmesriigis asuv füüsiline või juriidiline isik, kes oma kutse- või majandustegevuses valmistab, täidab, müüb või impordib, olenemata kasutatavast müügiviisist, sealhulgas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2011/83/EL⁽²¹⁾ artikli 2 punktis 7 määratletud kauglepingtonuga, ning laseb kõnealuse liikmesriigi turule ühekordselt kasutatavaid plasttooteid, täidetud ühekordselt kasutatavaid plasttooteid või plasti sisaldavaid kalapüügivahendeid, välja arvatud isikud, kes tegelevad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1380/2013⁽²²⁾ artikli 4 punktis 28 määratletud püügitegevusega; või
 - b) liikmesriigis või kolmandas riigis asuv füüsiline või juriidiline isik, kes oma kutse- või majandustegevuses müüb teises liikmesriigis otse tavaleibkondadele või muudele kasutajatele kui tavaleibkonnad direktiivi 2011/83/EL artikli 2 punktis 7 määratletud kauglepingtonuga ühekordselt kasutatavaid plasttooteid, täidetud ühekordselt kasutatavaid plasttooteid või plasti sisaldavaid kalapüügivahendeid, välja arvatud isikud, kes tegelevad määruse (EL) nr 1380/2013 artikli 4 punktis 28 määratletud püügitegevusega;
- 12) „kogumine“ – direktiivi 2008/98/EÜ artikli 3 punktis 10 määratletud kogumine;
- 13) „liigiti kogumine“ – direktiivi 2008/98/EÜ artikli 3 punktis 11 määratletud liigiti kogumine;
- 14) „käitlemine“ – direktiivi 2008/98/EÜ artikli 3 punktis 14 määratletud töötlemine;
- 15) „pakend“ – direktiivi 94/62/EÜ artikli 3 punktis 1 määratletud pakend;
- 16) „biolagunev plast“ – plast, millest jääb füüsilise ja bioloogilise lagunemise tulemusena järele vaid süsinikdioksiid (CO₂), biomass ja vesi ning mis on kompostimise ja anaeroobse lagunemise tulemusena taaskasutatavad vastavalt pakendeid käsitlevatele Euroopa standarditele;
- 17) „sadama vastuvõtuseadmed“ – direktiivi 2000/59/EÜ artikli 2 punktis e määratletud sadama vastuvõtuseadmed;
- 18) „tubakatooted“ – direktiivi 2014/40/EL artikli 2 punktis 4 määratletud tubakatooted.

Artikkel 4

Tarbimise vähendamine

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et saavutada lisa A osas loetletud ühekordselt kasutatavate plasttoodete tarbimise ambitsioonikas ja pidev vähenemine vastavalt liidu jäätmepoliitika üldistele eesmärkidele, eriti jäätmetekke vältimine, mis peaks üha suureneva tarbimise suundumuse olulisel määral ümber pöörama. Kõnealuste meetmetega saavutatakse 2026. aastaks võrreldes 2022. aastaga lisa A osas loetletud ühekordselt kasutatavate plasttoodete tarbimise mõõdetav kvantitatiivne vähenemine liikmesriigi territooriumil.

⁽²¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2011. aasta direktiiv 2011/83/EL tarbija õiguste kohta, millega muudetakse nõukogu direktiivi 93/13/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 1999/44/EÜ ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 85/577/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 97/7/EÜ (ELT L 304, 22.11.2011, lk 64).

⁽²²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1380/2013 ühise kalanduspoliitika kohta, millega muudetakse nõukogu määruseid (EÜ) nr 1954/2003 ja (EÜ) nr 1224/2009 ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EÜ) nr 2371/2002 ja (EÜ) nr 639/2004 ning nõukogu otsus 2004/585/EÜ (ELT L 354, 28.12.2013, lk 22).

Hiljemalt 3. juuliks 2021 koostavad liikmesriigid esimese lõigu kohaselt vastu võetud meetmete kirjelduse ja teavitavad sellest kirjeldusest komisjoni ning teevad selle üldsusele kättesaadavaks. Liikmesriigid integreerivad kirjelduses esitatud meetmed artiklis 11 osutatud kavadesse või programmidesse nende kavade või programmide esimesel järgneval ajakohastamisel vastavalt liidu asjakohastele kõnealuseid kavasisid või programme reguleerivatele õigusaktidele või muudesse konkreetselt sel eesmärgil koostatud programmidesse.

Meetmed võivad hõlmata riiklike tarbimise vähendamise sihtmäärasisid, meetmeid, millega tagatakse, et müügikohas tehakse lõpptarbijale kättesaadavaks lisa A osas loetletud ühekordselt kasutatavate plasttoodete korduskasutatavad alternatiivid, ning majandushoobasisid, millega tagatakse, et nimetatud ühekordselt kasutatavaid plasttooteid ei pakuta lõpptarbijale müügikohas tasuta, ning artikli 17 lõikes 3 osutatud kokkuleppeid. Liikmesriigid võivad erandina direktiivi 94/62/EÜ artiklist 18 kehtestada sellistest toodetest tekkiva prügi vältimise eesmärgil turustuspiiranguid tagamaks, et kõnealused tooted asendataks alternatiividega, mis on korduskasutatavad ega sisalda plasti. Need meetmed võivad varieeruda sõltuvalt sellest, milline on nimetatud ühekordselt kasutatavate plasttoodete keskkonnamõju nende olelusringi jooksul, sealhulgas mahajäetud prügina.

Käesoleva lõike alusel võetud meetmed peavad olema proportsionaalsed ja mittediskrimineerivad. Liikmesriigid teatavad kõnealustest meetmetest komisjonile Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/1535⁽²³⁾ kohaselt, kui see on kõnealuse direktiiviga nõutav.

Käesoleva lõike esimese lõigu järgimiseks jälgib iga liikmesriik lisa A osas loetletud ühekordselt kasutatavaid turule lastud plasttooteid ja võetud vähendamismeetmeid ning esitab edusammude kohta aruande komisjonile vastavalt käesoleva artikli lõikele 2 ja artikli 13 lõikele 1, eesmärgiga kehtestada siduvad kvantitatiivsed kogu liitu hõlmavad tarbimise vähendamise sihtmäärad.

2. Hiljemalt 3. jaanuariks 2021 võtab komisjon vastu rakendusakti, milles sätestatakse lisa A osas loetletud ühekordselt kasutatavate plasttoodete tarbimise ambitsioonika ja pideva vähenemise arvutamise ja kontrollimise meetodika. Nimetatud rakendusakt võetakse vastu kooskõlas artikli 16 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 5

Turulelaskmise piirangud

Liikmesriigid keelavad lisa B osas loetletud ühekordselt kasutatavate plasttoodete ja oksüdantide toimel lagunevast plastist valmistatud toodete turule laskmise.

Artikkel 6

Toodetele esitatavad nõuded

1. Liikmesriigid tagavad, et lisa C osas loetletud ühekordselt kasutatavad plasttooted, millel on plastist valmistatud korgid ja kaaned, võib turule lasta üksnes siis, kui korgid ja kaaned jäävad toote ettenähtud kasutusetapis pakendite külge.

2. Käesoleva artikli kohaldamisel ei käsitata plastist tihenditega metallkorke või -kaasi plastist valmistatutena.

3. Hiljemalt 3. oktoobriks 2019 palub komisjon Euroopa standardiorganisatsioonidel töötada välja harmoneeritud standardid seoses lõikes 1 osutatud nõudega. Kõnealused standardid puudutavad eelkõige vajadust tagada joogipakendite, sealhulgas gaseeritud jookide pakendite sulgemissüsteemide vajalik vastupidavus, töökindlus ja ohutus.

⁽²³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. septembri 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/1535, millega nähakse ette tehnilistest eeskirjadest ning infoühiskonna teenuste eeskirjadest teatamise kord (ELT L 241, 17.9.2015, lk 1).

4. Eeldatakse, et alates kuupäevast, mil lõikes 3 osutatud harmoneeritud standardite viited avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas*, vastavad lõikes 1 osutatud ühekordselt kasutatavad plasttooted, mis on vastavuses kõnealuste standardite või nende osadega, lõikes 1 sätestatud nõudele.

5. Lisa F osas loetletud joogipudelite puhul tagab iga liikmesriik, et:

a) alates 2025. aastast on lisa F osas loetletud joogipudelite koostises, mille valmistamisel on peamiseks komponendiks poliüetüleenereftalaat (nn PET-pudelid), vähemalt 25 % ringlusse võetud plasti, arvatuna kõikide asjaomase liikmesriigi territooriumil turule lastud PET-pudelite keskmisena; ning

b) alates 2030. aastast on lisa F osas loetletud joogipudelite koostises vähemalt 30 % ringlusse võetud plasti, arvatuna kõikide asjaomase liikmesriigi territooriumil turule lastud joogipudelite keskmisena.

Komisjon võtab 1. jaanuariks 2022 vastu rakendusaktid, milles kehtestatakse käesoleva lõike esimeses lõigus sätestatud sihtmäärade arvutamise ja kontrollimise eeskiri. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 16 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 7

Märgistusnõuded

1. Liikmesriigid tagavad, et kõik lisa D osas loetletud ühekordselt kasutatavad turule lastud plasttooted kannavad kas nende pakendil või tootel endal nähtavat, selgesti loetavat ja kustutatavat märgistust, millel on tarbijale esitatud järgmine teave:

a) toote jaoks sobivad jäätmekäitlemisvõimalused või jäätmekõrvaldamisviisid, mida tuleb asjaomase toote puhul jäätmehierarhia kohaselt vältida; ning

b) plasti olemasolu tootes ja sellest tulenev tootega seotud prügistamisest või toote muust sobimatust jäätmekõrvaldamisviisist tulenev negatiivne keskkonnamõju.

Komisjon kehtestab lõike 2 kohaselt ühtlustatud märgistusnõuded.

2. Hiljemalt 3. juuliks 2020 võtab komisjon vastu rakendusakti, milles sätestatakse lõikes 1 osutatud ühtlustatud märgistusnõuded, milles:

a) nähakse ette, et lisa D osa punktides 1, 2 ja 3 loetletud ühekordselt kasutatavate plasttoodete märgistus paigutatakse asjaomaste toodete müügi- ja rühmapakendile. Kui mitu kaubaühikut rühmitatakse müügikohas, peab märgistus olema iga kaubaühiku pakendil. Märgistus ei ole nõutav pakendite puhul, mille pindala on väiksem kui 10 cm²;

b) nähakse ette, et lisa D osa punktis 4 loetletud ühekordselt kasutatavate plasttoodete märgistus paigutatakse tootele endale; ning

c) võetakse arvesse olemasolevaid vabatahtlikke valdkondlikke lähenemisviise ja pööratakse erilist tähelepanu vajadusele vältida tarbijat eksitavat teavet.

Nimetatud rakendusakt võetakse vastu kooskõlas artikli 16 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

3. Käesoleva artikli tubakatooteid puudutavad sätted täiendavad vastavaid direktiivi 2014/40/EL sätteid.

Artikkel 8

Laiendatud tootjavastutus

1. Liikmesriigid tagavad, et direktiivi 2008/98/EÜ artiklite 8 ja 8a kohaselt luuakse laiendatud tootjavastutuse süsteemid kõigi lisa E osas loetletud ja liikmesriigi turule lastud ühekordselt kasutatavate plasttoodete jaoks.

2. Liikmesriigid tagavad, et käesoleva direktiivi lisa E osa I jaos loetletud ühekordselt kasutatavate plasttoodete tootjad kannavad kulud, mis tulenevad direktiivi 2008/98/EÜ ja direktiivi 94/62/EÜ laiendatud tootjavastutust käsitlevatest sätetest, ning ka järgmised kulud, kui need ei ole juba hõlmatud:

- a) käesoleva direktiivi artiklis 10 osutatud teadlikkuse suurendamise meetmetega seotud kulud seoses asjaomaste toodetega;
- b) avalikesse kogumissüsteemidesse äravisatud asjaomastest toodetest tekkinud jäätmete kogumise, sealhulgas taristu ja selle käitamise ning nende jäätmete edasise veo ja käitlemise kulud; ning
- c) asjaomastest toodetest tekkinud prügi koristamise ning selle edasise veo ja käitlemise kulud.

3. Liikmesriigid tagavad, et lisa E osa II ja III jaos loetletud ühekordselt kasutatavate plasttoodete tootjad kannavad vähemalt järgmised kulud:

- a) artiklis 10 osutatud teadlikkuse suurendamise meetmetega seotud kulud seoses asjaomaste toodetega;
- b) asjaomastest toodetest tekkinud prügi koristamise ning selle edasise veo ja käitlemise kulud; ning
- c) andmete kogumise ja aruandluse kulud vastavalt direktiivi 2008/98/EÜ artikli 8a lõike 1 punktile c.

Käesoleva direktiivi lisa E osa III jaos loetletud ühekordselt kasutatavate plasttoodete puhul tagavad liikmesriigid, et tootjad kannavad lisaks veel asjaomastesse avalikesse kogumissüsteemidesse äravisatud toodete kogumise, sealhulgas taristu ja selle käitamise ning nende jäätmete edasise veo ja käitlemise kulud. Nende kulude hulka võib kuuluda taristu rajamine spetsiaalselt nimetatud toodete tarbimisel tekkivate jäätmete kogumiseks, näiteks sobilikud jäätmemahutid kohtades, kus prügistamise tõenäosus on suurem.

4. Lõigetes 2 ja 3 osutatud kulud, mis tuleb katta, ei tohi ületada kulusid, mis on vajalikud nimetatud lõigetes osutatud teenuste kulutõhusaks osutamiseks, ja need määratakse kindlaks läbipaistval viisil asjaomaste osalejate vahel. Prügikoristamiskulude puhul piirdatakse avaliku sektori asutuste või nende nimel tehtava tegevusega. Arvutusmetoodika töötatakse välja viisil, mis võimaldab prügikoristamiskulusid proportsionaalsel viisil kindlaks määrata. Halduskulude vähendamiseks võivad liikmesriigid näha prügi koristamise kulude katmiseks ette rahalised toetused, määrates kindlaks asjakohased mitmeaastased kindlad summad.

Komisjon avaldab liikmesriikidega konsulteerides suunised lõigetes 2 ja 3 osutatud prügikoristamiskulude kriteeriumide kohta.

5. Liikmesriigid määravad selgelt kindlaks kõigi asjaomaste osalejate ülesanded ja vastutusosalad.

Pakenditega seotud ülesanded ja vastutusosalad määratakse kindlaks vastavalt direktiivile 94/62/EÜ.

6. Liikmesriik lubab tootjatel, kelle asukoht on teises liikmesriigis ja kes lasevad tooteid turule tema territooriumil, määrata tema territooriumil asuv juriidiline või füüsiline isik tegutsema volitatud esindajana, et tootjal oleks võimalik täita kohustusi, mis tal on tema territooriumil seoses laiendatud tootjavastutuse süsteemidega.

7. Liikmesriik tagab, et tema territooriumil asuv tootja, kes müüb lisa E osas loetletud ühekordselt kasutatavaid plasttooteid ja plasti sisaldavaid kalapüügivahendeid muus liikmesriigis kui tema asukohaliikmesriik, määrab kõnealusel muus liikmesriigis oma volitatud esindaja. Volitatud esindaja on isik, kes täidab kõnealusel muu liikmesriigi territooriumil tootja kohustusi vastavalt käesolevale direktiivile.

8. Liikmesriigid tagavad, et direktiivi 2008/98/EÜ artiklite 8 ja 8a kohaselt luuakse laiendatud tootjavastutuse süsteemid plasti sisaldavate ja liikmesriigi turule lastavate kalapüügivahendite jaoks.

Direktiivi 2008/56/EÜ artikli 3 punktis 1 määratletud mereakvatooriumi omavad liikmesriigid kehtestavad kasutuselt kõrvaldatud plasti sisaldavate kalapüügivahendite minimaalse iga-aastase kogumismäära ringlusse võtmiseks.

Liikmesriigid jälgivad plasti sisaldavate kalapüügivahendite liikmesriigi turule laskmist ja kasutusel kõrvaldatud plasti sisaldavate kalapüügivahendite kogumist ning esitavad komisjonile aruande vastavalt käesoleva direktiivi artikli 13 lõikele 1, eesmärgiga kehtestada siduvad kvantitatiivsed kogu liitu hõlmavad kogumise sihtmäärad.

9. Seoses käesoleva artikli lõike 8 kohaselt loodud laiendatud tootjavastutuse süsteemidega tagavad liikmesriigid, et plasti sisaldavate kalapüügivahendite tootjad kannavad kulud, mis on seotud selliste plasti sisaldavate kasutusel kõrvaldatud kalapüügivahendite liigiti kogumise ning nende edasise veo ja käitlemisega, mis on direktiivi (EL) 2019/883 kohaselt üle antud sobivasse sadama vastuvõtuseadmesse või mujale kõnealuse direktiivi kohaldamisalast välja jäävasse kogumissüsteemi. Tootjatel tuleb katta ka kulud, mis tulenevad plasti sisaldavate kalapüügivahendite suhtes artiklis 10 osutatud teadlikkuse suurendamise meetmetest.

Käesolevas lõikes sätestatud nõuded täiendavad sadama vastuvõtuseadmeid käsitleva liidu õiguse nõudeid, mida kohaldatakse kalalaevadelt pärit jäätmete suhtes.

Ilma et see piiraks nõukogu määruses (EÜ) nr 850/98 ⁽²⁴⁾ kehtestatud tehniliste meetmete kohaldamist, palub komisjon Euroopa standardiorganisatsioonidel töötada välja harmoneeritud standardid, et tagada kalapüügivahendite puhul ringmajandust toetav disain, mis soodustaks korduskasutamiseks ettevalmistamist ja hõlbustaks olelusringi lõpul ringlussevõttu.

Artikkel 9

Liigiti kogumine

1. Liikmesriigid võtavad vajalikke meetmeid, et tagada ringlussevõtuks liigiti kogumine:
 - a) hiljemalt 2025. aastaks lisa F osas loetletud ühekordselt kasutatavate plasttoodete jäätmed koguses, mis võrdub kaalupõhiselt 77 % sellistest teataval aastal turule lastud ühekordselt kasutatavatest plasttoodetest;
 - b) hiljemalt 2029. aastaks lisa F osas loetletud ühekordselt kasutatavate plasttoodete jäätmed koguses, mis võrdub kaalupõhiselt 90 % sellistest teataval aastal turule lastud ühekordselt kasutatavatest plasttoodetest.

Lisa F osas loetletud ühekordselt kasutatavate plasttoodete kogust, mis on liikmesriigis turule lastud, võib pidada võrdseks samal aastal kõnealuses liikmesriigis sellistest toodetest tekkivate, sealhulgas prügina mahajäetud jäätmete kogusega.

Selle eesmärgi saavutamiseks võivad liikmesriigid muu hulgas kehtestada:

- a) tagatisrahasüsteemid;
- b) liigiti kogumise sihtmäärad asjakohaste laiendatud tootjavastutuse süsteemide puhul.

Esimest lõiku kohaldatakse ilma, et see piiraks direktiivi 2008/98/EÜ artikli 10 lõike 3 punkti a kohaldamist.

2. Komisjon hõlbustab liikmesriikide vahel teabe vahetamist ja parimate tavade jagamist lõikes 1 sätestatud sihtmäärade saavutamiseks sobivate meetmete, muu hulgas tagatisrahasüsteemide kohta. Komisjon teeb teabevahetuse ja parimate tavade jagamise tulemused üldsusele kättesaadavaks.

3. Hiljemalt 3. juuliks 2020 võtab komisjon vastu rakendusakti, millega kehtestatakse käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud liigiti kogumise sihtmäärade arvutamise ja kontrollimise meetodika. Nimetatud rakendusakt võetakse vastu kooskõlas artikli 16 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 10

Teadlikkuse suurendamise meetmed

Liikmesriigid võtavad meetmeid, et teavitada tarbijaid ning motiveerida neid vastutustundlikult käituma, eesmärgiga saavutada käesoleva direktiiviga hõlmatud toodetest tekkiva prügi vähenemine, ning võtavad meetmeid, et teavitada lisa G osas loetletud ühekordselt kasutatavate plasttoodete tarbijaid ja plasti sisaldavate kalapüügivahendite kasutajaid järgmisest:

- a) korduskasutatavate alternatiivide kättesaadavus, kõnealuste ühekordselt kasutatavate toodete ja plasti sisaldavate kalapüügivahendite korduskasutamise süsteemid ja nende jäätmete käitlemise võimalused ning direktiivi 2008/98/EÜ artikli 13 kohase keskkonnanahoidliku jäätmekäitluse parimad tavad;
- b) kõnealuste ühekordselt kasutatavate plasttoodetega ja plasti sisaldavate kalapüügivahenditega prügistamise ning nende jäätmete muu sobimatu kõrvaldamise mõju keskkonnale, eriti merekeskkonnale;

⁽²⁴⁾ Nõukogu 30. märtsi 1998. aasta määrus (EÜ) nr 850/98 kalavarude kaitsest noorte mereorganismide kaitseks võetud tehniliste meetmete kaudu (EÜT L 125, 27.4.1998, lk 1).

c) ühekordselt kasutatavatest plasttoodetest tekkinud jäätmete sobimatu kõrvaldamisviisi mõju kanalisatsioonivõrgule.

Artikkel 11

Meetmete koordineerimine

Ilma et see piiraks käesoleva direktiivi artikli 4 lõike 1 esimese lõigu kohaldamist tagab iga liikmesriik, et käesoleva direktiivi ülevõtmise ja rakendamise meetmed on lahutamatu osa tema poolt direktiivi 2008/56/EÜ artikli 13 kohaselt kehtestatud meetmeprogrammidest (mereakvatooriumiga liikmesriikide puhul), direktiivi 2000/60/EÜ artikli 11 kohaselt kehtestatud meetmeprogrammidest, direktiivi 2008/98/EÜ artiklite 28 ja 29 kohastest jäätmekavadest ja jäätmetekke vältimise programmide ning direktiivi (EL) 2019/883 alusel kehtestatud jäätmete vastuvõtmise ja käitlemise kavadest, ning on nende programmide ja kavadega kooskõlas.

Meetmed, mida liikmesriigid võtavad käesoleva direktiivi artiklite 4–9 ülevõtmiseks ja rakendamiseks, peavad vastama liidu toidualastele õigusnormidele, tagamaks, et ei kahjustata toiduhügieeni ega -ohutust. Liikmesriigid soodustavad toiduga kokkupuutumiseks ettenähtud materjalides ühekordselt kasutatava plasti asemel säästvamate alternatiivide kasutamist, kui see on võimalik.

Artikkel 12

Nõuded ja suunised ühekordselt kasutatavate plasttoodete kohta

Selleks et teha kindlaks, kas toidupakend loetakse käesoleva direktiivi kohaldamisel ühekordselt kasutatavaks plasttooteks, on lisas loetletud toidupakendite suhtes kohaldatavatele kriteeriumidele lisaks otsustava tähtsusega pakendiga prügistamise tõenäosus tulenevalt pakendi mahust või suuruselt, eelkõige ühele inimesele mõeldud portsjonite puhul.

Hiljemalt 3. juuliks 2020 avaldab komisjon liikmesriikidega konsulteerides asjakohaseid näiteid sisaldavad suunised selle kohta, mida tuleb käesoleva direktiivi kohaldamisel lugeda ühekordselt kasutatavaks plasttooteks.

Artikkel 13

Teabe esitamise süsteemid ja aruandlus

1. Liikmesriigid esitavad komisjonile iga kalendriaasta kohta:
 - a) andmed igal aastal lisa A osas loetletud ühekordselt kasutatavate liikmesriigi turule lastud plasttoodete kohta, et näidata tarbimise vähenemist vastavalt artikli 4 lõikele 1;
 - b) teabe liikmesriikide võetud meetmete kohta artikli 4 lõike 1 kohaldamisel;
 - c) andmed igal aastal lisa F osas loetletud ühekordselt kasutatavate liikmesriigis liigiti kogutud plasttoodete kohta, et näidata artikli 9 lõike 1 kohaste liigiti kogumise sihtmäärade saavutamist;
 - d) andmed igal aastal liikmesriigis turule lastud plasti sisaldavate kalapüügivahendite kohta ning kasutuselt kõrvaldatud kalapüügivahendite kogumise kohta;
 - e) teabe ringlusse võetava materjali kohta seoses lisa F osas loetletud joogipudelitega, et näidata artikli 6 lõikes 5 sätestatud sihtmäärade saavutamist;
 - f) andmed lisa E osa III jaos loetletud ühekordselt kasutatavate plasttoodete tarbimisel tekkivate jäätmete kohta, mida on kogutud vastavalt artikli 8 lõikele 3.

Liikmesriigid esitavad andmed ja teabe elektrooniliselt 18 kuu jooksul pärast selle aruandeaasta lõppu, mille kohta neid koguti. Andmed ja teave esitatakse vormis, mille komisjon on kehtestanud vastavalt käesoleva artikli lõikele 4.

Esimene aruandlusperiood on 2022. kalendriaasta, välja arvatud esimese lõigu punktide e ja f puhul, mille esimene aruandeaasta on 2023. kalendriaasta.

2. Käesoleva artikli kohaselt liikmesriikide esitatud andmetele ja teabele lisatakse kvaliteedikontrolli aruanne. Andmed ja teave esitatakse vormis, mille komisjon on kehtestanud vastavalt lõikele 4.

3. Komisjon vaatab käesoleva artikli kohaselt esitatud andmed ja teabe läbi ning avaldab aruande läbivaatamise tulemuste kohta. Aruandes hinnatakse liikmesriikide andme- ja teabekogumise korraldust, andme- ja teabeallikaid ning kasutatud meetodikat, samuti andmete ja teabe täielikkust, usaldusväärsust, ajakohasust ja järjepidevust. Hinnang võib sisaldada konkreetseid soovitusi olukorra parandamiseks. Aruanne koostatakse pärast andmete ja teabe esmakordset esitamist liikmesriikide poolt ja seejärel kindlate ajavahemike järel, mis on ette nähtud direktiivi 94/62/EÜ artikli 12 lõikes 3c.

4. Hiljemalt 3. jaanuariks 2021 võtab komisjon vastu rakendusaktid, millega kehtestatakse vorm andmete ja teabe esitamiseks vastavalt käesoleva artikli lõike 1 punktidele a ja b ning lõikele 2.

Hiljemalt 3. juuliks 2020 võtab komisjon vastu rakendusaktid, millega kehtestatakse vorm andmete esitamiseks vastavalt käesoleva artikli lõike 1 punktidele c ja d ning lõikele 2.

Hiljemalt 1. jaanuaril 2022 võtab komisjon vastu rakendusaktid, millega kehtestatakse vorm andmete ja teabe esitamiseks vastavalt käesoleva artikli lõike 1 punktidele e ja f ning lõikele 2.

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 16 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega. Arvesse võetakse direktiivi 94/62/EÜ artikli 12 kohaselt välja töötatud vormi.

Artikkel 14

Karistused

Liikmesriigid kehtestavad karistusnormid, mida kohaldatakse käesoleva direktiivi alusel vastu võetud liikmesriigi sätete rikkumise korral, ning võtavad kõik vajalikud meetmed, et tagada kõnealuste normide rakendamine. Kehtestatud karistused peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad. Liikmesriigid teavitavad komisjoni hiljemalt 3. juuliks 2021 nimetatud normidest ja meetmetest ning nende hilisematest muudatustest.

Artikkel 15

Hindamine ja läbivaatamine

1. Komisjon hindab käesoleva direktiivi rakendamist hiljemalt 3. juuliks 2027. Hindamine põhineb artikli 13 kohaselt saadud teabele. Liikmesriigid esitavad komisjonile kogu täiendava teabe, mis on vajalik hindamiseks ja käesoleva artikli lõikes 2 osutatud aruande koostamiseks.

2. Komisjon esitab lõike 1 kohase hindamise põhitulemuste kohta aruande Euroopa Parlamendile, nõukogule ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele. Kui see on asjakohane, lisatakse aruandele seadusandlik ettepanek. Vajaduse korral esitatakse kõnealuses ettepanekus siduvad kvantitatiivsed tarbimise vähendamise sihtmäärad ning siduvad kasutusel kõrvaldatud kalapüügi vahendite kogumismäärad.

3. Aruanne sisaldab järgmist:

- a) hinnangut, kas on vaja vaadata läbi ühekordselt kasutatavate plasttoodete loetelu sisaldav lisa, sealhulgas seoses klaasist ja metallist joogipakendite plastist valmistatud korkide ja kaantega;
- b) teostatavuse uuringut seoses kasutusel kõrvaldatud kalapüügi vahendite siduvate kogumismäärade kehtestamise ning siduvate kvantitatiivsete kogu liitu hõlmavate sihtmäärade kehtestamisega, eelkõige lisa A osas loetletud ühekordselt kasutatavate toodete tarbimise vähendamiseks, võttes arvesse tarbimise taset ja juba saavutatud vähendamist liikmesriikides;
- c) hinnangut käesoleva direktiiviga hõlmatud ühekordselt kasutatavates plasttoodetes kasutatavate materjalide muudatuste ning uute tarbimis- ja ärinudelite kohta, mis põhinevad korduskasutatavatel alternatiividel; võimaluse korral hõlmab see olelusringi üldist analüüsi, et hinnata selliste toodete ja nende alternatiivide mõju keskkonnale; ning
- d) teaduslikke ja tehnilisi edusamme käsitlevat hinnangut seoses käesoleva direktiivi kohaldamisalasse kuuluvate ühekordselt kasutatavate plasttoodete ja nende ühekordselt kasutatavate asendustoodete merekeskkonnas biolagunevuse kriteeriumide või standarditega, mis tagavad täieliku lagunemise süsinikdioksiidiks (CO₂), biomassiks ja veeks piisavalt lühikese ajaga, mille jooksul plast ei jõua kahjustada mereelustikku ega kuhjuda keskkonda.

4. Komisjon vaatab lõike 1 kohase hindamise osana läbi käesoleva direktiivi alusel võetud meetmed seoses lisa E osa III jaos loetletud ühekordselt kasutatavate plasttoodetega ja esitab põhitulemuste kohta aruande. Aruandes kaalutakse ka võimalusi siduvate meetmete võtmiseks lisa E osa III jaos loetletud ühekordselt kasutatavate plasttoodete tarbimisel tekkivate jäätmete vähendamiseks, sealhulgas võimalust kõnealuste toodete tarbimisel tekkivate jäätmete osas siduvate kogumismäärade kehtestamiseks. Kui see on asjakohane, lisatakse aruandele seadusandlik ettepanek.

Artikkel 16

Komiteemenetlus

1. Komisjoni abistab komitee, mis on loodud direktiivi 2008/98/EÜ artikli 39 alusel. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.

2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.

Kui komitee arvamust ei esita, ei võta komisjon rakendusakti eelnõu vastu ja kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artikli 5 lõike 4 kolmandat lõiku.

Artikkel 17

Ülevõtmine

1. Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt 3. juuliks 2021. Liikmesriigid teatavad nendest viivitamata komisjonile.

Liikmesriigid kohaldavad siiski meetmeid, mis on vajalikud, et järgida

- artiklit 5 alates 3. juulist 2021;
- artikli 6 lõiget 1 alates 3. juulist 2024;
- artikli 7 lõiget 1 alates 3. juulist 2021;
- artiklit 8 alates 31. detsembrist 2024, kuid enne 4. juulit 2018 kehtestatud laiendatud tootjavastutuse süsteemide ja lisa E osa III jaos loetletud ühekordselt kasutatavate plasttoodete puhul alates 5. jaanuarist 2023.

Kui liikmesriigid need normid vastu võtavad, lisavad nad nende ametlikul avaldamisel nendesse või nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastu võetud põhiliste õigusnormide teksti.

3. Tingimusel, et artiklites 4 ja 8 sätestatud jäätmekäitluse sihtmäärad ja eesmärgid on saavutatud, võivad liikmesriigid võtta üle artikli 4 lõike 1 ning artikli 8 lõigete 1 ja 8 sätted pädevate asutuste ja asjaomase majandussektori vahel sõlmitud kokkulepete abil, välja arvatud lisa E osa III jaos loetletud ühekordselt kasutatavate plasttoodete osas.

Kõnealused kokkulepped peavad vastama järgmistele nõuetele:

- a) kokkulepped peavad olema täitmisele pööratavad;
- b) kokkulepetes määratakse kindlaks eesmärgid ning vastavad tähtajad;
- c) kokkulepped avaldatakse riigi ametlikus väljaandes või üldsusele võrdselt kättesaadavas ametlikus dokumendis ning edastatakse komisjonile;
- d) kokkuleppe alusel saavutatud tulemusi jälgitakse korrapäraselt, neist antakse aru pädevatele asutustele ja komisjonile ning need tehakse kokkuleppes ettenähtud tingimustel üldsusele kättesaadavaks;
- e) pädevad asutused tagavad kokkuleppe alusel saavutatud edusammude kontrollimise; ning
- f) kokkuleppe täitmata jätmise korral rakendavad liikmesriigid õigus- või haldusnormide abil käesoleva direktiivi asja-kohaseid sätteid.

Artikkel 18

Jõustumine

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikkel 19

Adressaadid

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel, 5. juuni 2019

Euroopa Parlamendi nimel
president
A. TAJANI

Nõukogu nimel
eesistuja
G. CIAMBA

LISA

A OSA

Ühekordselt kasutatavad plasttooted, mis on hõlmatud tarbimise vähendamist reguleeriva artikliga 4

- 1) Joogitopsid, k.a nende korgid ja kaaned
- 2) Toidupakendid, st kaanega või kaaneta mahutid, nt karbid, millest pakutakse valmistoitu,
 - a) mis on mõeldud koheseks tarbimiseks kohapeal või kaasa võtmiseks,
 - b) mida tavaliselt tarbitakse mahutist ning
 - c) mis on valmis tarbimiseks ilma täiendava küpsetamise, keetmise või soojendamiseta,

k.a kiirtoidu või muu koheseks tarbimiseks mõeldud toidu pakkumiseks kasutatavad mahutid, v.a joogipakendid, taldrikud ning toitu sisaldavad pakid ja pakkematerjalid

B OSA

Ühekordselt kasutatavad plasttooted, mis on hõlmatud turulelaskmise piiranguid reguleeriva artikliga 5

- 1) Vatitikuvarred, välja arvatud need, mis kuuluvad nõukogu direktiivi 90/385/EMÜ⁽¹⁾ või nõukogu direktiivi 93/42/EMÜ⁽²⁾ kohaldamisalasse
- 2) Söögiriistad (noad, kahvlid, lusikad, söögipulgad)
- 3) Taldrikud
- 4) Kõrred, välja arvatud need, mis kuuluvad direktiivi 90/385/EMÜ või 93/42/EMÜ kohaldamisalasse
- 5) Joogisegamispulgad
- 6) Varred, mis kinnitatakse õhupallide külge nende toestamiseks, v.a tööstuslikuks või muuks kutseliseks kasutuseks ja otstarbeks mõeldud õhupallid, mida tarbijatele ei turustata, sealhulgas selliste varte mehhanismid
- 7) Vahtpolüstüreenist valmistatud toidupakendid, st kaanega või kaaneta mahutid, nt karbid, millest pakutakse valmistoitu,
 - a) mis on mõeldud koheseks tarbimiseks kohapeal või kaasa võtmiseks,
 - b) mida tavaliselt tarbitakse mahutist ning
 - c) mis on valmis tarbimiseks ilma täiendava küpsetamise, keetmise või soojendamiseta,

k.a kiirtoidu või muu koheseks tarbimiseks mõeldud toidu pakkumiseks kasutatavad mahutid, v.a joogipakendid, taldrikud ning toitu sisaldavad pakid ja pakkematerjalid

- 8) Vahtpolüstüreenist joogipakendid, sealhulgas nende korgid ja kaaned
- 9) Vahtpolüstüreenist joogitopsid, sealhulgas nende korgid ja kaaned

⁽¹⁾ Nõukogu 20. juuni 1990. aasta direktiiv 90/385/EMÜ aktiivseid siiratavaid meditsiiniseadmeid käsitlevate liikmesriikide õigusnormide ühtlustamise kohta (EÜT L 189, 20.7.1990, lk 17).

⁽²⁾ Nõukogu 14. juuni 1993. aasta direktiiv 93/42/EMÜ meditsiiniseadmete kohta (EÜT L 169, 12.7.1993, lk 1).

C OSA

Ühekordselt kasutatavad plasttooted, mis on hõlmatud tootele esitatavaid nõudeid reguleeriva artikli 6 lõigetega 1–4

Kuni kolm liitrit mahutavad joogipakendid, st vedelike jaoks mõeldud mahutid, nt joogipudelid, k.a nende korgid ja kaaned ning komposiitjoogipakendid, k.a nende korgid ja kaaned, kuid mitte

- a) klaasist või metallist joogipakendid, mille korgid või kaaned on valmistatud plastist;
- b) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 609/2013 ⁽³⁾ artikli 2 punktis g määratletud meditsiinilisel näidustusel kasutamiseks ette nähtud toidu vedelal kujul kasutamiseks mõeldud ja sel viisil kasutatavad joogipakendid

D OSA

Ühekordselt kasutatavad plasttooted, mis on hõlmatud märgistamisnõudeid reguleeriva artikliga 7

- 1) Hügieenisidemed, tampoonid ja tampoonide aplikaatorid
- 2) Niisutatud pühkepaber, st eelniisutatud pühkepaber, mis on mõeldud isikliku hügieeni tarbeks või kodumajapidamises kasutamiseks
- 3) Filtriga tubakatooted ja koos tubakatoodetega kasutamiseks turustatavad filtrid
- 4) Joogitopsid

E OSA

I. Ühekordselt kasutatavad plasttooted, mis on hõlmatud laiendatud tootjavastutust reguleeriva artikli 8 lõikega 2

- 1) Toidupakendid, st kaanega või kaaneta mahutid, nt karbid, millest pakutakse valmistoitu,
 - a) mis on mõeldud tarbimiseks kohapeal või kaasa võtmiseks,
 - b) mida tavaliselt tarbitakse mahutist ning
 - c) mis on valmis tarbimiseks ilma täiendava küpsetamise, keetmise või soojendamiseta,k.a kiirtoidu või muu koheseks tarbimiseks mõeldud toidu pakkumiseks kasutatavad mahutid, v.a joogipakendid, taldrikud ning toitu sisaldavad pakid ja pakkematerjalid
- 2) Painduvast materjalist valmistatud pakid ja pakkematerjal, millest pakutakse valmistoitu, mis on mõeldud koheseks tarbimiseks otse pakist või pakkematerjalist
- 3) Kuni kolm liitrit mahutavad joogipakendid, st vedelike jaoks mõeldud mahutid, nt joogipudelid, k.a nende korgid ja kaaned ning komposiitjoogipakendid, k.a nende korgid ja kaaned, kuid mitte klaasist või metallist joogipakendid, mille korgid või kaaned on valmistatud plastist
- 4) Joogitopsid, k.a nende korgid ja kaaned
- 5) Direktiivi 94/62/EÜ artikli 3 punktis 1c määratletud õhukesed plastkandekotid

II. Ühekordselt kasutatavad plasttooted, mis on hõlmatud laiendatud tootjavastutust reguleeriva artikli 8 lõikega 3

- 1) Niisutatud pühkepaber, st eelniisutatud pühkepaber, mis on mõeldud isikliku hügieeni tarbeks või kodumajapidamises kasutamiseks
- 2) Õhupallid, v.a tööstuslikud või muuks kutseliseks kasutuseks ja otstarbeks mõeldud õhupallid, mida tarbijatele ei jagata

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. juuni 2013. aasta määrus (EL) nr 609/2013 imikute ja väikelaste toidu, meditsiinilisel näidustusel kasutamiseks ettenähtud toidu ning kehakaalu alandamiseks ettenähtud päevase toidu asendajate kohta, millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 92/52/EMÜ, komisjoni direktiivid 96/8/EÜ, 1999/21/EÜ, 2006/125/EÜ ja 2006/141/EÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/39/EÜ ning komisjoni määrused (EÜ) nr 41/2009 ja (EÜ) nr 953/2009 (ELT L 181, 29.6.2013, lk 35).

III. Muud ühekordselt kasutatavad plasttooted, mis on hõlmatud laiendatud tootjavastutust reguleeriva artikli 8 lõikega 3

Filtriga tubakatooted ja koos tubakatoodetega kasutamiseks turustatavad filtrid

F OSA

Ühekordselt kasutatavad plasttooted, mis on hõlmatud liigiti kogumist reguleeriva artikliga 9 ning tootele esitatavaid nõudeid reguleeriva artikli 6 lõikega 5

Kuni kolm liitrit mahutavad joogipudelid, k.a nende korgid ja kaaned, kuid mitte

- a) klaasist või metallist joogipudelid, mille korgid või kaaned on valmistatud plastist;
- b) määruse (EL) nr 609/2013 artikli 2 punktis g määratletud meditsiinilisel näidustusel kasutamiseks ette nähtud toidu vedelal kujul kasutamiseks mõeldud ja sel viisil kasutatavad joogipudelid

G OSA

Ühekordselt kasutatavad plasttooted, mis on hõlmatud teadlikkuse suurendamist reguleeriva artikliga 10

- 1) Toidupakendid, st kaanega või kaaneta mahutid, nt karbid, millest pakutakse valmistoitu,
 - a) mis on mõeldud koheseks tarbimiseks kohapeal või kaasa võtmiseks,
 - b) mida tavaliselt tarbitakse mahutist ning
 - c) mis on valmis tarbimiseks ilma täiendava küpsetamise, keetmise või soojendamiseta,k.a kiirtoidu või muu koheseks tarbimiseks mõeldud toidu pakkumiseks kasutatavad mahutid, v.a joogipakendid, taldrikud ning toitu sisaldavad pakid ja pakkematerjalid
 - 2) Painduvast materjalist valmistatud pakid ja pakkematerjal, millest pakutakse valmistoitu, mis on mõeldud koheseks tarbimiseks otse pakist või pakkematerjalist
 - 3) Kuni kolm liitrit mahutavad joogipakendid, st vedelike jaoks mõeldud mahutid, nt joogipudelid, k.a nende korgid ja kaaned ning komposiitjoogipakendid, k.a nende korgid ja kaaned, kuid mitte klaasist või metallist joogipakendid, mille korgid või kaaned on valmistatud plastist
 - 4) Joogitopsid, sealhulgas nende korgid ja kaaned
 - 5) Filtriga tubakatooted ja koos tubakatoodetega kasutamiseks turustatavad filtrid
 - 6) Niisutatud pühkepaber, st eelniisutatud pühkepaber, mis on mõeldud isikliku hügieeni tarbeks või kodumajapidamises kasutamiseks
 - 7) Õhupallid, v.a tööstuslikud või muuks kutseliseks kasutuseks ja otstarbeks mõeldud õhupallid, mida tarbijatele ei jagata
 - 8) Direktiivi 94/62/EÜ artikli 3 punktis 1c määratletud õhukesed plastkandekotid
 - 9) Hügieenisidemed, tampoonid ja tampoonide aplikaatorid
-

ISSN 1977-0650 (elektroniline väljaanne)
ISSN 1725-5082 (paberväljaanne)

Euroopa Liidu Väljaannete Talitus
2985 Luxembourg
LUKSEMBURG

ET